

Overleg Thuislozenzorg Brussel

Verslag van de vergadering van 20 mei 2016

Aanwezig: Rocco Vitali (kabinet Fremault), Christine Dekoninck (Kabinet Smet), Margaux Katz (OCMW Brussel), Noémi Durant (OCWM Schaarbeek), Vincent Desirote (OCMW St-Gillis), Laurence Noël (Observatorium Gezondheid en Welzijn), Jan Verellen (BPA), Birger Blancke (Bico-Federatie), Christine Vanhessen (AMA), Leen Hellinckx (CAW Brussel), Grégoire Kireeff (SPRB-service logement), Geneviève Loots (Médecins du Monde), Annick Mandane (COCOF), Christine Noël (SMES-B), Pierre Ryckmans (IDR-HF), Laurence Bourguignon (Samusocial), Claire Masson (STIB/MIVB), Marie Janssens (Prévention XL), Jean Peeters (Front des SDF)

Verontschuldigd: Jan Hertecant en Rebecca Thys (BWR), Vincent Manteca (Samsocial), Stefania Marsella (FMM), Brigitte Paternostre et Joëlle Philippot (GGC-administratie)

Voorzitters: Nicole Mondelaers (la Strada), Annette Perdaens (la Strada)

1. Goedkeuring van het verslag van de vergadering van 4 maart 2016

Het verslag wordt goedgekeurd.

2. Voorstelling van de algemene beleidsnota thuislozenzorg

De kabinetten Smet en Frémault stellen de algemene beleidsnota thuislozenzorg voor, die op 20 november 2015 door het Verenigd College werd goedgekeurd. (zie bijlage). Het betreft een kadernota, heel wat elementen moeten nog nader omschreven worden.

Procedure

De bepalingen van de beleidsnota thuislozenzorg worden vertaald naar een ordonnantie die de ordonnantie van 2002 wijzigt. Hiervoor werd een openbare aanbesteding uitgeschreven voor diensten van advocaten en juristen. De opdracht werd toegekend aan het Centrum voor publiekrecht van de ULB o.l.v. professor Dumont.

Na een studiefase worden tegen het einde van de zomer enkele teams van de sector bevestigd over het eerste werkdocument. In tweede instantie wordt het voorstel toegelicht aan de volledige thuislozensector. In een volgende fase wordt de ordonnantie geredigeerd. Een eerste lezing door het Verenigd College is voorzien voor eind oktober 2016. Daarna volgen het advies van de Raad van State, de Privacycommissie en Adviesraad voor Gezondheids- en Welzijnszorg van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Het project moet worden afgerond voor het einde van de eerste trimester van 2017.

De samenwerking met de thuislozensector onder de bevoegdheid van de Cocof en de Vlaamse Gemeenschap wordt bepaald in een samenwerkingsakkoord op maat van Brussel. Dit wordt besproken in de interkabinaitaire werkgroep 'Strijd tegen armoede'.

Visie van het regeeringsakkoord van de GGC

De nieuwe visie op de strijd tegen dakloosheid vertrekt vanuit de volgende principes :

- het uitbouwen van meer samenhang en maximale complementariteit in de hulp aan dak- en thuislozen
- het creëren van een echt netwerk van middelen door het mobiliseren van betrokken publieke (OCMW's) en associatieve actoren, van noodhulp tot diensten begeleid wonen en housing first, ...;

Concreet betekent dit inzetten op:

- voorzien in een uitbreiding van de opvangstructuren op korte termijn
- onthaal , luisteren, onderdak bieden en doorverwijzen
- correcte identificatie van de opvangplaatsen en de registratie van personen
- structurele oplossingen uitwerken met het oog op een echte re-integratie in de maatschappij op lange termijn
- openen van rechten
- toegang tot huisvesting

Bespreking pistes

• **Uitbreiding van de opvangstructuren op korte termijn**

- Uitbreiding van de noodopvang

Het is belangrijk om in 1ste instantie onderdak te bieden zeker tijdens de winter. Concreet betekent dit dat:

- Samusocial wordt aangeduid voor de unieke coördinator voor de noodopvang
- de winteropvang structureel wordt ingebed en uitgebreid tot 30 april
- het aantal structurele bedden (heel het jaar) van de Samusocial wordt verhoogd van 110 tot 220 bedden
- de mobiele hulpteams 'maraudes' en het project 86.400 worden versterkt en geïntegreerd in het winterplan
- Aankoop van gebouwen voor de uitbreiding van het aantal bedden
- een gebouw in de Jan Blockxstraat in Schaarbeek (budget Huisvesting, Frémault). Het gebouw bestaat uit een 30-tal kamers op maat van gezinnen en kan tot 130 personen opvangen. De werken zijn voorzien in 2017. Er wordt een openbare aanbesteding uitgeschreven om de organisatie van het opvangtehuis toe te wijzen aan een operator. De begeleiding moet zich toespitsen op een sociaal project met toeleiding tot onderwijs, opleiding en tewerkstelling en openen van rechten.
- een gebouw in Anderlecht (budget Mobiliteit, Smet). Het gebouw wordt gerenoveerd en biedt plaats aan 300 personen, deels bestemd voor de uitbreiding van de structurele bedden van de Samusocial, deels voor de winter
- Twee nieuwe COCOF-onthaalhuizen (Budget Cocof Frémault) waarvan een bestemd voor de opvang van slachtoffers van partner of familiaal geweld. Het tweede richt zich tot monoparentale gezinnen. Momenteel is er overleg met verschillende actoren om het project en de plaats ervan te bepalen.

• Bureau voor sociale inschakeling (BIS): onthaal , luisteren, onderdak bieden/correcte identificatie van de opvangplaatsen en de registratie van personen

De oprichting van het centraal aanmeldpunt (BIS) heeft als algemeen doel de uitstroom uit de thuisloosheid te vergroten. Het BIS faciliteert voor de betrokken diensten en gebruikers het openen van hun rechten, de samenwerking met de OCMW's en de toegang tot huisvesting.

Concrete opdrachten van het BIS:

- Meerdere toegangspoorten (voor de gebruikers, sociale diensten, mobiele hulpteams, OCMW's, particulieren) met openingsuren ofwel 12u/24u of 24u/24u
- 1ste doelstelling: een centraal aanmeldingspunt voor de identificatie van personen op basis van objectieve gegevens en hun aanwezigheid administratief te registreren
- 2de doelstelling : verwerven van kennis over het traject van de thuisloze met het oog op de opening van sociale rechten
- 3de doelstelling: analyse van de oorzaken en bepalen van de noden van de thuislozen voor een betere doorverwijzing, individuele trajectbegeleiding en netwerking met zowel de private diensten als OCMW's
- Het BIS steunt voor zijn opdracht op de samenwerking met de centrale dispatching en gegevensuitwisseling met de betrokken diensten in het kader van een gedeeld beroepsgeheim.
- De privacycommissie wordt advies gevraagd over de toepassing van een uniek dossier (met uitsluitend objectieve gegevens), door het BIS en het gedeeld beroepsgeheim.
- Voor de gegevensverzameling, de statistieken en analyse van de dak-en thuislozenproblematiek en het overzicht van de beschikbare plaatsen (PILS) wordt samengewerkt met la Strada.

Het BIS krijgt het statuut van een parapublieke vzw en een raad van bestuur met vertegenwoordigers van de OCMW's, de bevoegde ministers en de thuislozenzorg. Het Bureau werkt nauw samen met de Centrale dispatching voor noodopvang. De ministers kennen een budget toe van 350 000€ en 5 VTE.

• Openen van rechten

De beoogdheid van de OCMW's ten aanzien van de dak- en thuislozen wordt bepaald in de wet van 2 april 1965, artikel 2¹. Om een einde te maken aan het ping-pong-spel tussen

1 Zie Justel voor geconsolideerde wetgeving. Wet van 2 april 1965, artikel 2 §1 "Het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de gemeente waar de betrokkene op het ogenblik van zijn opneming in een nagenoemde instelling of bij een nagenoemd privaat persoon voor zijn hoofdverblijf in het bevolkings- of het vreemdelingenregister (of in het wachtregister) was ingeschreven, is bevoegd om de noodzakelijke steun te verlenen, indien de bijstand vereist is: 1° bij de opneming of gedurende het verblijf van een persoon: hetzij in een psychiatrisch ziekenhuis); hetzij in een erkende instelling voor gehandicapten; hetzij, zo het gaat om een minderjarige, in een instelling voor kinderen of bij een privaat persoon die hem onder bezwarende titel huisvest; hetzij in een erkend rustoord voor bejaarden (hetzij in een serviceflatgebouw of woningcomplex met dienstverlening, voor zover deze voorzieningen als dusdanig door de bevoegde overheid erkend zijn); hetzij in een instelling van gelijk welke aard, waar die persoon verplicht verblijft in uitvoering van een rechterlijke of administratieve beslissing; hetzij in andere instellingen die de Koning bepaalt; **hetzij in een instelling of een inrichting die door de bevoegde overheid erkend is om personen in**

OCMW's over de bevoegdheid ten aanzien van personen in nood in hun gemeente wordt de bevoegdheidsverdeling vastgelegd in de ordonnantie. Het OCMW van de laatste geregistreerde woonplaats blijft bevoegd.

- **Toegang tot huisvesting**

Er worden linken gecreëerd tussen de verschillende bevoegdheden van minister Frémault op gewestelijk niveau (Huisvesting) en cocof niveau (thuislozenzorg):

- Homecatch (Woonspotters, GGC-financiering) voor het zoeken naar stabiele huisvestingsmogelijkheden ter ondersteuning van de verschillende diensten
- Uitbreiding van het project 'post-hebergement' (Cocof-financiering)
- Uitbreiding van het project 'housing first', gestart op initiatief van het federale niveau maar wordt verder gezet met middelen van de GGC (500.000€ voor 2016)
- Uitbreiding van de werking sociale verhuurkantoren
- Glijdende huurovereenkomst waarbij de huurovereenkomst na 1 tot 5 jaar overgaat van een organisatie naar de bewoner en een klassieke huurovereenkomst wordt.

Vragen en opmerkingen

- Jean Peeters : Is er geen gevaar om de mensen op die manier te stigmatiseren? Dat is niet de bedoeling. Het is een keuze die het beleid maakt. Indien we de mensen echt willen helpen moeten we hun identiteit en problematiek kennen. Dit probleem stelt zich vooral bij mensen op straat, niet bij personen die opgevangen worden in onthaalhuizen. Bij de Samusocial geeft nu al 95% van de opgevangen mensen hun echte naam of een schuilnaam op. Voor de toegang tot sociale rechten is hun echte identiteit een voorwaarde.
Christine Dekoninck: We zijn ons er bewust van dat een deel van de thuislozen anoniem wil blijven. Daarvoor is het belangrijk het straathoekwerk, de maraudes en het nachtasiel uit te breiden.
Rocco Vitali: De diversiteit van de aanpak in de sector is heel belangrijk. Uit de gegevens van de telling 2014 door la Strada blijkt dat er voor 50% van de getelde personen geen opening van sociale rechten is. Hier moeten we op werken.
- Heel veel mensen op straat zijn chronische daklozen of buitenlanders. Het beleid is zich ervan bewust dat het niet evident is de problematiek van mensen zonder papieren aan te pakken. Voor Europeanen die hier onwettig verblijven wordt er overlegd met het federaal niveau om een oplossing te vinden en rechten te openen.
- Richt het BIS zich dan enkel tot personen die gebruik maken van anonieme diensten zoals de Samusocial en nachtasiel ? Het gaat in eerste instantie om de personen die via de dispatching van de noodopvang instromen. De procedure is anders voor de mensen die rechtstreeks bij een onthaalhuis aankloppen. Deze personen moeten niet langs het BIS passeren maar de info over elke persoon die door de sector wordt opgenomen moet worden doorgegeven en gecentraliseerd worden.

---

noodsituaties op te vangen en hen tijdelijk te huisvesten en te begeleiden; hetzij in een erkend rust- en verzorgingstehuis; hetzij in een verplegingsinstelling ingevolge een ongeval of een ziekte, die onmiddellijk geneeskundige verzorging heeft geleverd, tenzij het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de gemeente op wier grondgebied zich de betrokkene bevond buiten de openbare weg of een openbare plaats op het ogenblik van zijn vervoer naar deze instelling, een overeenkomst voor hospitalisatie met de betrokken instelling heeft gesloten.

- Laurence Bourguignon : Het is goed dat de Centrale dispatching ook kan doorverwijzen naar onthaalhuizen waar er plaats is. Een doortocht in de noodopvang is niet nodig want het is belangrijk dat er geen stappen bijkomen. Opmerking: de diversiteit in werkwijzen van de verschillende diensten moet daarbij wel gerespecteerd worden.
- Christine Vanhessen: De adviesraad GGC stelde vast dat er geen wettelijke basis is voor de winteropvang. Dit wordt rechtgezet met ordonnantie (zie hoger).
- De woonspotters hebben het met 2 x ½ VTE onvoldoende middelen om woningen te vinden en eigenaars te overtuigen. Het beleid wil cofinanciering vanuit GGC/Huisvesting voor een goede werking en meer personeel. Dit kan enkel stap voor stap.
- Birger Blancke: Waarom wordt er in het kader van toegang tot huisvesting niet gesproken over begeleid wonen? Begeleid wonen wordt wel opgenomen maar de nadruk ligt op het gebrek aan beschikbare huisvesting, niet op de begeleiding.
- Het is belangrijk dat de bevoegdheid ten aanzien van de dak- en thuislozen verdeeld wordt over de verschillende Brusselse OCMW's. Het kan niet dat OCMW's personen uitschrijven op het moment dat ze in nood zijn.
- Jean Peeters: Het is belangrijk de OCMW's opnieuw te wijzen op de mogelijkheid tot toekenning van een referentieadres.
- De winteropvang moet voortaan beantwoorden aan nieuwe normen om zijn erkenning te behouden.
- Rocco Vitali: Over de situatie van de mensen zonder papieren wordt constant overlegd. Het federale niveau is verantwoordelijk voor het publiek dat niet meer door Fedasil wordt opgevangen. Er werd een juridische studie gevraagd van de situatie van Europeanen zonder rechten: ze hebben recht van vrij verkeer maar geen automatische verblijfsrechten. Europese personen die hulp vragen aan de Belgische staat worden beschouwd als een « onbillijke financiële last». De niet-Europeanen hebben geen rechten tijdens de eerste 3 maanden. Voor de rondzwervende gezinnen is het belangrijk dat ze zich ergens kunnen vestigen. Probleem is dat ze geen recht op een referentieadres wat hun situatie zou kunnen deblokken.
- Het is belangrijk de rol en positie van la Strada in de sector te verduidelijken. De modaliteiten van de samenwerking tussen la Strada en het BIS voor de gegevensverzameling moeten nader bepaald worden.
- AMA onderstreept de positieve aspecten van de hervorming : een ambitieus project waarbij niet alle middelen naar de noodopvang gaan. De ongerustheid van de sector blijft echter bestaan m.b.t. de samenwerking tussen publieke en associatieve diensten, het uitblijven van versterking van de structurele opvang en nieuwe projecten. Het is belangrijk om de sector te betrekken bij de hervorming o.a. via de gezamenlijke nota 'Geïntegreerde thuislozenzorg'. Het beleid heeft bewust wat afstand genomen van het werkveld voor het uitwerken van hun beleid maar vinden de samenwerking met de sector erg belangrijk.
- Bico-Federatie: De sector moet dan ook betrokken worden bij de vertaling van het beleid naar de ordonnantie. Dat is voorzien in de procedure zowel voor de ordonnantie als de uitvoeringsbesluiten. Het beleid heeft de lijnen uitgezet maar het is belangrijk om deze uit te werken vanuit concrete situaties en er realistische structuren worden uitgebouwd.
- Christine Dekoninck: De OCMW's spelen een belangrijke rol op een ander niveau. Daar bestaat de grootste angst dat het BIS een 20ste OCMW wordt.
- Het is zeer belangrijk dat er rekening wordt gehouden met het recht op privacy bij het versterken van de gezamenlijke actie en samenwerking tussen alle betrokken diensten

3. Terugkoppeling van de eerste vergadering van de Werkgroep Toegang tot huisvesting

Een van de opdrachten van la Strada is het ondersteunen van netwerking tussen verschillende initiatieven. Meerdere Brusselse actoren namen de voorbije periode initiatieven rond toegankelijke huisvesting voor hun doelpubliek². Het doel is het opzetten van gemeenschappelijke projecten vanuit meerdere sectoren en diensten om de toegang tot huisvesting te verbeteren voor alle kwetsbare personen, ongeacht hun problematiek.

Met deze nieuwe werkgroep willen we:

- de specificiteit van de bestaande werkgroepen en de noden van de verschillende doelgroepen samenbrengen
- de onderlinge concurrentie voor het geringe aantal beschikbare en betaalbare woningen vermijden
- de contacten en de uitwisseling met de Brusselse huisvestingssector optimaliseren
- en samen met de huisvestingsactoren alternatieve pistes verkennen en samenwerkingsverbanden opzetten of versterken.

We stellen dan ook voor om het thema te benaderen vanuit de realiteit en de mogelijkheden van de huisvestingssector op vlak van:

- wettelijk kader,
- de vertaling ervan in de praktijk,
- voorstellen tot en bestaande projecten en/of samenwerkingsverbanden.

Tijdens de eerste vergadering, kwamen dan ook drie publieke diensten aan het woord: een sociale huisvestingsmaatschappij (SHM), een sociaal assistent van de DMBSH, een huisvestingsdienst van een OCMW en een huisvestingsdienst van een gemeente (verhinderd).

4. Varia

Officiële aankondigingen:

- De kabinetten laten weten de financiering te hernieuwen voor het project 'Woonspotters' (GGC-middelen) en het project 'post-hébergement' (Cocof-middelen) en de middelen voor HF te verhogen tot 500 000€ in 2016.
- De regionalisering van de huurwetgeving is van kracht.
- De Sociale Verhuurkantoren worden in de nabije toekomst hervormt.

Aankondigen uit de sector:

- Herdenking Straatdoden in het Brusselse stadhuis op 25 mei 2015 om 11u.
- La Strada heeft een vacature voor een directeur.
- L'AMA stelt voor hun studie 'post-hébergement' ('Nabegleiding') toetelichten tijdens het volgende overleg.
-

NM/AP/ 30/08/2016

---

² Ter info, la Strada is betrokken bij andere werkgroepen rond huisvesting waaronder deze van het Platform Geestelijke Gezondheidszorg dat het opstarten van zeer concrete projecten als doel heeft..